

Offer rhagfynegi risg cyn llawdriniaeth sy'n rhagfynegi risg morbidrwydd mewn oedolion sy'n cael llawdriniaeth: Adolygiad Tystiolaeth.

CRYNODEB GWEITHREDOL Rhif adroddiad RR0037 (Mehefin 2025)

Beth yw Adolygiadau Tystiolaeth?

Mae'r adolygiad tystiolaeth hwn yn cynnwys Map Tystiolaeth Cyflym (MTC) a chrynodeb manwl. Mae'r MTC yn disgrifio'r sylfaen dystiolaeth ac mae'r crynodeb manwl yn canolbwyntio ar ddilysrwydd is-set o astudiaethau. Mae wedi defnyddio dulliau mapio systematig ac adolygu cwmpasu byr i ddarparu disgrifiad o natur, nodweddion a swm y dystiolaeth sydd ar gael ar gyfer maes polisi neu gwestiwn ymchwil penodol, ac yna crynodeb manwl o is-set o'r dystiolaeth hon.

Ar gyfer pwy mae'r crynodeb hwn?

Gofal a Gynlluniwyd - Cymru

Cefndir / Nod y Map Tystiolaeth Cyflym

Mae offer rhagfynegi risg yn chwarae rhan hanfodol mewn gofal cyn llawdriniaeth drwy amcangyfrif tebygolrwydd canlyniadau niweidiol, gan gynnwys marwolaethau, morbidrwydd a chymhlethdodau ôl-lawfeddygol. Mewn lleoliadau llawfeddygol risg isel fel canolfannau llawfeddygol, sydd fel arfer yn canolbwyntio ar weithdrefnau nifer uchel, cymhlethdod isel, mae rhagfynegi risg cywir yn arbennig o werthfawr. Nod yr adolygiad hwn oedd nodi a mapio'r dystiolaeth ar gyfer 14 o offer rhagfynegi risg llawfeddygol cyn-lawfeddygol wedi'u dilysu a ddefnyddir ar hyn o bryd yng Nghymru o fewn unrhyw leoliad llawfeddygol dewisol, neu an-frys, a rhoi golwg fanylach ar y canfyddiadau ar gyfer detholiad o offer a ystyrir yn fwyaf perthnasol ar lefel poblogaeth i gyd-destun canolfannau llawfeddygol. Nodwyd y rhestr gychwynnol o offer rhagfynegi a ddefnyddir yng Nghymru gan y rhanddeiliaid, a lywiodd hefyd y dewis o offer ar gyfer crynodeb mwy manwl ar sail canfyddiadau'r map tystiolaeth cychwynnol.

Canlyniadau

Pa mor ddiweddar yw'r sylfaen dystiolaeth

- Roedd yr adolygiad yn cynnwys tystiolaeth a oedd ar gael hyd at fis Rhagfyr 2024. Roedd yr astudiaethau a gafodd eu cynnwys wedi'u cyhoeddi rhwng 1999 a 2024.

Maint y sylfaen dystiolaeth

- Nodwyd cyfanswm o 118 o astudiaethau ar draws 12 offeryn rhagfynegi risg.
- Ni chanfuwyd unrhyw dystiolaeth yn asesu gallu rhagfynegi dau o'r offer: Cyfrifiannell Risg Carlisle a NELA PRS.
- Ni chanfuwyd unrhyw dystiolaeth yn edrych ar allu rhagfynegi offer rhagfynegi risg ar gyfer dewis cleifion sy'n addas ar gyfer canolfannau llawfeddygol.
- Defnyddiwyd yr offer ar draws ystod o arbenigeddau llawfeddygol gan gynnwys cyffredinol; cymysg; orthopedig; cardiothorasig; wroleg; fasgwlaidd; niwrolawdriniaeth; plastig; gynaecoleg; ENT; wrogynaecoleg; a llawdriniaeth y geg a'r maxillofacial.
- Offer rhagfynegi risgiau wedi'u mesur: Cymhlethdodau cyfansawdd (wedi'u dosbarthu mewn grwpiau) (e.e. unrhyw gymhlethdodau, cymhlethdodau difrifol, morbidrwydd), cymhlethdodau unigol (e.e. niwmonia, haint ar safle llawdriniaeth), a mesurau defnyddio ac adfer gofal iechyd (e.e. aildderbyn, hyd arhosiad, dychwelyd i'r ystafell lawdriniaeth).
- Nid oedd unrhyw offeryn rhagfynegi risg yn rhagweld cymhlethdodau'n ddigonol ar draws pob arbenigedd llawfeddygol.
- Mae cryn amrywiaeth ymhlith yr astudiaethau a gynhwyswyd ym mha arbenigeddau llawfeddygol y mae'r offer rhagfynegi risg yn cael eu defnyddio, sut mae cymhlethdodau'n cael eu diffinio, a pha

fesurau a ddefnyddir i bennu gallu rhagfynegol offeryn. Mae hyn yn gwneud cymariaethau uniongyrchol yn heriol iawn.

- Dewiswyd pedwar offeryn fel y rhai a allai fod â'r effaith fwyaf ar lefel y boblogaeth er mwyn edrych yn fanylach ar y canfyddiadau: System ddosbarthu ACS NSQIP, P-POSSUM, RCRI, ASA.
- Nodwyd cyfanswm o 76 o astudiaethau ar draws y 4 offeryn rhagfynegi risg (ACS NSQIP n=40; RCRI n=16; system ddosbarthu ASA n=13; P-POSSUM n=7).

Canfyddiadau allweddol ar gyfer y pedwar offeryn rhagfynegi risg o ddiddordeb

- At ei gilydd, ni nodwyd unrhyw offeryn a ragfynegodd gymhlethdodau'n ddigonol ar draws pob arbenigedd llawfeddygol. Roedd gallu rhagfynegi'r offer yn amrywio ar draws gwahanol arbenigeddau llawfeddygol. Gall y canfyddiadau ar gyfer y gwahanol arbenigeddau llawfeddygol fod yn gyfyngedig oherwydd y sylfaen dystiolaeth fach iawn sydd ar gael ar gyfer pob math o lawdriniaeth.
- **Canfuwyd bod gan ACS NSQIP allu rhagfynegi gwael ar gyfer cymhlethdodau cyfansawdd ar draws astudiaethau.** Mae tystiolaeth gyfyngedig i awgrymu bod **gan ACS NSQIP allu rhagfynegi cymhlethdodau rhagorol** ar ôl llawdriniaeth gymysg; **gallu rhagfynegi gweddol** ar ôl llawdriniaeth thorasig neu blastig; **gallu rhagfynegi gwael** ar ôl niwrolawdriniaeth, gynaecoleg neu lawdriniaeth gyffredinol; a **gallu rhagfynegi gwael iawn** ar ôl llawdriniaeth orthopedig, wroleg neu fasgwlaidd.
- **Canfuwyd bod gan P-POSSUM allu rhagfynegi gwael ar gyfer cymhlethdodau cyfansawdd ar draws astudiaethau.** Mae tystiolaeth gyfyngedig iawn i awgrymu bod **gan P-POSSUM allu rhagfynegi gweddol** ar gyfer cymhlethdodau ar ôl llawdriniaeth ENT; **gallu rhagfynegi gwael** ar ôl llawdriniaeth gyffredinol; a **gallu rhagfynegi gwael iawn** ar ôl llawdriniaeth gynaecoleg.
- **Canfuwyd bod gan yr RCRI allu rhagfynegi gweddol ar gyfer cymhlethdodau cyfansawdd ar draws astudiaethau.** Mae tystiolaeth gyfyngedig iawn i awgrymu bod **gan yr RCRI allu rhagfynegi gweddol** ar gyfer cymhlethdodau ar ôl llawdriniaeth fasgwlaidd, orthopedig, neu gymysg, a **gallu rhagfynegi gwael** ar ôl llawdriniaeth wroleg.
- **Canfuwyd bod gan system ddosbarthu ASA allu rhagfynegi gwael ar gyfer cymhlethdodau cyfansawdd ar draws astudiaethau.** Mae tystiolaeth gyfyngedig iawn i awgrymu **bod gan system ddosbarthu ASA allu rhagfynegi gweddol** ar gyfer cymhlethdodau ar ôl llawdriniaeth gymysg; **gallu rhagfynegi gwael** ar ôl llawdriniaeth gyffredinol neu orthopedig; a **gallu rhagfynegi gwael iawn** ar gyfer llawdriniaeth fasgwlaidd a llawdriniaeth wroleg.
- Ymddengys fod y dystiolaeth sy'n cymharu offer rhagfynegi risg yn uniongyrchol yn gymysg.

Crynodeb o'r bylchau yn y dystiolaeth

- Ni chynhaliwyd unrhyw asesiad ansawdd o'r astudiaethau a gynhwyswyd ac felly ni allwn adrodd am ansawdd yr astudiaethau a gynhwyswyd.
- Ni chanfuwyd unrhyw dystiolaeth yn edrych ar y defnydd o offer rhagfynegi risg ar gyfer nodi cleifion sy'n addas ar gyfer triniaeth mewn canolfannau llawfeddygol.
- Mae angen ymchwil pellach gan ddefnyddio dulliau cyson i ddeall yn well allu rhagfynegi offer rhagfynegi risg.

Goblygiadau a'r camau nesaf

- Nid oedd unrhyw offeryn rhagfynegi risg yn rhagfynegi cymhlethdodau'n ddigonol ar draws pob arbenigedd llawfeddygol, felly mae'n bosibl y bydd rhai offer yn fwy addas ar gyfer mathau penodol o lawdriniaeth neu y gallai fod angen cyfuniad o offer rhagfynegi risg i asesu lefel risg unigolyn yn ddigonol.
- Mae'r amrywiaeth ymhlith yr astudiaethau a gynhwyswyd yn gwneud cymariaethau uniongyrchol yn heriol iawn, hyd yn oed wrth edrych ar y dystiolaeth sydd ar gael ar gyfer pob offeryn yn unigol. Dylai ymchwil bellach sicrhau bod dulliau cyson yn cael eu defnyddio i asesu gallu rhagfynegi offer rhagfynegi risg a galluogi gwerthusiad cadarn.

Ystyriaethau economaidd

- Er nad yw o fewn cwmpas yr adolygiad hwn, mae bwlch ymchwil cydnabyddedig o ran gwerthusiadau economaidd o offer rhagfynegi risg.
- Dylai ymchwil yn y dyfodol i offer rhagfynegi risg gynnwys gwerthusiadau economaidd iechyd, gan ystyried goblygiadau cost cysylltiedig yn ogystal â risgiau unigol.